

STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK
Postboks 700
9815 VADSØ

Deres ref. 2025/4458

Vår ref. 25/13800-69
Saksbehandler: Ane Jørdre Øybekk
Seksjon for sosiale tjenester

Vår dato: 25.02.2026

Svar på spørsmål om sosiallån og taushetsplikt

Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til henvendelse datert 04.11.2025, hvor dere har spørsmål om Nav-kontorene kan benytte økonomiavdelingen i egen kommune til å inndrive sosialstønad gitt som lån.

I tolkningsuttalelse den 26.08.2025 konkluderte direktoratet med at det ikke er anledning til å benytte private aktører til inndrivning av sosiallån. Den 18.12.2025 kom direktoratet med en ny tolkningsuttalelse hvor vi konkluderte med at forvaltningsloven § 13b første ledd nr. 2 åpner for at Nav-kontoret kan bruke inkassoselskap til å inndrive sosiallån dersom kravene til sosiallån i sosialtjenesteloven overholdes.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vurderer her om forvaltningsloven § 13b første ledd nr. 2 åpner for at Nav-kontor kan dele opplysninger med egen kommunes økonomiavdeling slik at de kan inndrive et sosiallån. Deretter vurderer vi hvilke begrensninger sosialtjenesteloven setter for å inndrive sosiallån.

Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering

Hovedregelen om taushetsplikt

Sosialtjenesteloven § 44 første ledd sier at “[E]nhver som utfører tjeneste eller arbeid for kommunen etter denne loven, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e og 13 g.” Ansatte ved Nav-kontoret plikter å hindre at andre får tilgang eller kjennskap til det de i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om blant annet “noens personlige forhold”, jf. fvl. § 13 første ledd. nr. 1. I rundskrivet til sosialtjenesteloven punkt 5.44.2.4 er det fremhevet at “det å være en mottaker av sosiale tjenester er i seg selv en taushetsbelagt opplysning”.

I de tilfeller Nav-kontoret gir opplysninger om et låneforhold til andre, vil de ha avslørt et klientforhold og dermed gitt opplysninger om “noens personlige forhold”, jf. fvl. § 13. Deling av

Nav

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA
E-post: nav.ekonomi.stonad.dokumentsenter@nav.no

www.nav.no

disse taushetsbelagte opplysningene krever én hjemmel i lov som tillater deling.

Unntak fra taushetsplikten

Forvaltningsloven § 13b første ledd nr. 2 sier at taushetsplikten ikke er til hinder for “at opplysningene brukes for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for, bl.a. kan brukes i forbindelse med saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll”.

Ordlyden i bestemmelsen begrenser ikke hvem opplysningene kan gis til. Utgangspunktet er at opplysninger kan deles med både offentlige og private aktører så lenge de øvrige vilkårene er oppfylt.

Ordlyden “gitt eller innhentet for” viser at det både er relevant hvorfor stønadmottaker oppga opplysningene og hvorfor Nav-kontoret innhentet opplysningene. Dersom opplysninger er gitt eller innhentet for å oppnå flere formål, vil realiseringen av ett av formålene være tilstrekkelig.

Nav-kontoret innhenter opplysninger for å gjennomføre en individuell vurdering av tjenestemottakers hjelpebehov, herunder vurdering av stønadsform. Nav-kontoret kan, dersom vilkårene foreligger, komme til at stønaden skal gis som lån. En naturlig forlengelse av låneforholdet er inndrivelse av lånet. Når Nav-kontoret deler opplysninger om tjenestemottaker med kommunens økonomikontor for å inndrive sosiallån, brukes opplysningene for det de er innhentet for.

I rundskrivet til sosialtjenesteloven § 44, pkt. 5.44.2.6.5, vises det til forvaltningslovens § 13b første ledd nr. 2, hvor det blant annet står: “All kommunikasjon med andre er strengt begrenset til at opplysningene må være nødvendige.”

Spørsmålet blir derfor om deling av opplysningene med den kommunale økonomiavdelingen er nødvendig for å inndrive lånet.

Hvilke opplysninger som er nødvendige i den enkelte sak må Nav-kontoret vurdere individuelt ut fra tjenestemottakers situasjon. Begrepet “nødvendig” tilsier at noe er påkrevd eller ikke kan unnlates. Det forutsettes at det ikke foreligger andre handlingsalternativer som kan oppnå det samme formålet, uten å bryte taushetsplikten. Det vil for eksempel ikke være nødvendig å gi flere opplysninger til økonomiavdelingen enn hva de trenger for å inndrive kravet.

På bakgrunn av ovennevnte, kan Nav-kontoret, dersom det anses nødvendig etter en konkret og individuell vurdering, dele relevante opplysninger med den kommunale økonomiavdelingen for å gjennomføre inndrivning av sosiallånet uten at dette bryter taushetsplikten.

Dere hadde spørsmål om forskjellige rettslige grunnlag for unntak til hovedregelen om taushetsplikt. Ettersom deling av opplysninger kun krever én lovlig hjemmel, vil vi ikke gå videre inn på om flere grunnlag også kan gi unntak for taushetsplikten i slike tilfeller.

Dersom Nav-kontoret benytter den kommunale økonomiavdelingen vil økonomiavdelingen utføre en tjeneste for Nav-kontoret, og får selv ilagt taushetsplikt, jf. fvl. § 13 første ledd. Nav-kontoret må selv vurdere om de i tillegg vil pålegge økonomikontoret å signere en taushetsavtale.

Forholdet til sosialtjenesteloven

Dere beskriver en løsning der Nav-kontoret fremdeles har kontakt med tjenestemottaker og kommuniserer med kommunen om eventuelle endringer i tjenestemottakers økonomi.

I tilfeller hvor Nav-kontoret vurderer at tjenestemottaker vil bli i stand til å tilbakebetale lånet, kan økonomisk stønad gis som lån, jf. sotjl. § 21 annet ledd. I rundskrivet punkt 4.21.2.2 står det at “[t]jenestemottakers økonomiske situasjon kan ha endret seg når lånet skal tilbakebetales, og Nav-kontoret må vurdere om lånet helt eller delvis skal omgjøres til bidrag”.

Før forfall må Nav-kontoret foreta en ny vurdering av om tjenestemottaker *faktisk* er i stand til å tilbakebetale lånet. Uavhengig av om Nav-kontoret benytter kommunens økonomiavdeling eller en privat aktør, har Nav-kontoret et selvstendig ansvar for å vurdere tjenestemottakers faktiske økonomiske situasjon og ta stilling til om hele eller deler av lånet skal opprettholdes. Sentralt er at Nav-kontoret ikke selger kravet, men beholder tilstrekkelig kontroll over gjelden slik at vedtaket kan omgjøres dersom tjenestemottaker havner i en situasjon der lånet bør omgjøres til stønad.

Konklusjon:

Arbeids- og velferdsdirektoratet vurderer at fvl. § 13b første ledd nr. 2 åpner for at Nav-kontoret etter en konkret og individuell vurdering kan bruke økonomiavdelingen i egen kommune til å inndrive et sosiallån dersom de gir sosiallån i tråd med sotjl. § 21.

Med hilsen

Jan Erik Grundtjernlien
avdelingsdirektør
Seksjon for sosiale tjenester

Ane Jørdre Øybekk
seniorrådgiver
Seksjon for sosiale tjenester

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Mottakere: STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK

Kopi til: STATSFORVALTEREN I NORDLAND
STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS
STATSFORVALTAREN I ROGALAND
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK
STATSFORVALTAREN I VESTLAND
STATSFORVALTEREN I AGDER
STATSFORVALTEREN I INNLANDET
Statstforvalter i Trøndelag
Statsforvalteren i møre og romsdal